

שזכו שהם למעלה. זהו שכתוב ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. בין המים אשר מתחת לרקיע - המלאכים שהם תחת הרקיע ההוא, ובין המים אשר מעל לרקיע - המלאכים שהם מלמעלה. אמר רבי יצחק, מזה נשמע שהוא הפרגוד שמפסיק בינתים.

רבי אלעזר שאל את רבן יוחנן בן זכאי, אמר לו, הרקיע הזה שנברא בשני מה הוא? אמר לו, סוד עליון הוא, שברא הקדוש ברוך הוא ממנה מתחת ידו ובחר בו, והשליטו על כל צבאות השמים, ומשום אותו ענין לא נאמר כי טוב בשני, אף על פי ששלטון יתר יש לו, שהכל תחת ידו, להראות לכל העולם שאין טוב וכבוד ופדות וגאות אלא בקדוש ברוך הוא בלבד.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, מה שכתוב (שיר 1) אל גנת אגוז ירדתי לראות באפי הנחל? זהו מה שראה יחזקאל באותו הרקיע שנברא בשני, שבראו הקדוש ברוך הוא וסתמו מכל רכבות קדש שלו. ואותם העולמות שפוסף בהם הקדוש ברוך הוא, סתמם ממנו, וכבוד הדרו סתם. מאותם עולמות ולמעלה סתם, והטמין מכלם, וכלם שואלים ואומרים איה מקום כבוד מלכותו, (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו.

בא וראה מה אמר, אל גנת אגוז ירדתי בגנת אגוז לא כתוב, אלא אל גנת אגוז, כמי שיירד וקרוב לגן ולא נכנס בו, כל שכן שלא קרב לאגוז אלא לגנה, וכל שכן שלא ראה מה שבתוך האגוז, וכל שכן שאמר לראות ולא אמר

ההוא רקיעא, ובין מלאכין קדישין דזכו דאינון לעילא. הדיא הוא דכתיב, ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. בין המים אשר מתחת לרקיע, מלאכיא דאינון תחות ההוא רקיעא. ובין המים אשר מעל לרקיע, מלאכיא דאינון מלעילא. אמר רבי יצחק, שמע מינה דהוא פרגוד דמפסיק בינתים.

רבי אליעזר שאל לרבן יוחנן בן זכאי, אמר ליה, האי רקיע דאתברי בשני, מאי הוא, אמר ליה, רזא עילאה הוא, דברא קודשא בריה הוא ממונה תחות ידיה, ובחר ביה, ושלטיה על כל חילי שמיא, ובגין ההוא ענינא, לא נאמר כי טוב בשני. אף על פי דשולטנא יתירא אית ליה, דכולא תחות ידיה, לא חזאה לכל עלמא, דלית טיבו ויקרא ופרקונא וגאותא, אלא בקודשא בריה הוא בלחודוהי.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, מאי דכתיב, (שה"ש ו יא) אל גנת אגוז ירדתי לראות (דף יג ע"ב) באפי הנחל. זהו מה שראה יחזקאל, באותו הרקיע שנברא בשני. שבראו הקדוש ברוך הוא, וסתמו מכל רכבות קודש שלו. ואותן העולמות דכסיף בהו קודשא בריה הוא, סתמם ממנו, ויקר הדרו סתם. מאותן עולמות ולמעלה סתם. והטמין מפולם, וכולם שואלים ואומרים, איה מקום כבוד מלכותו (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד ה' ממקומו.

תא חזי, מאי קאמר אל גנת אגוז ירדתי, בגנת אגוז לא כתיב, אלא אל גנת אגוז. כמאן דנחית ומקריב לגנתא, ולא עייל בה, כל שכן דלא קריב לאגוז אלא לגינה. וכל שכן דלא חזא מה שבתוך האגוז. וכל שכן דאמר

ראיתי. פלומר לגנה, שהוא חוצה, קרבתו וירדתי לראות, ולא אמר שראה אפלו הגנה שהוא חוצה.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, פמה נצטער אותו איש שכתוב בו (במדבר יב) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, לראות שמש אחד שמשמש לפניו, ולא נתנה לו רשות, שכתוב (שמות לג, יח) הראני נא את כבודך. אמר רבן יוחנן בן זכאי, הוא שכתוב בו (תהלים ט) כבוד אל, והוא מטטרו"ן שר הפנים.

ואיך בקש משה לראות את זה? אלא משה סבר, כיון שראה גופו ארבעים ימים וארבעים לילות, כשלא אכל ושתה, והיה גזון מאספקלריה שלמעלה, סבר שפדאי הוא לבקש את זה.

ומה השיב לו? (שמות לג, ט) לא תוכל לראות את פני. הוא בעל הפנים, ולא נתן לו רשות עד שיצאה נשמתו, לקים מה שנאמר (שם) כי לא יראני האדם וחי. וכל נשמות הצדיקים נתנה לו רשות לדעת ולהדבק, מה שאין יכול בעולם הזה.

שנו רבותינו, כל יום ויום הקדוש ברוך הוא עושה מלאכים קדושים, ואלו הם נשמות הצדיקים. זהו שכתוב (תהלים קד, ד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט. עשה לא נאמר, אלא עושה, משמע שהוא עושה בכל יום.

אמר רבי אבהו, לא יקשה לך זה, שהרי יש מלאכים שנבראו מפסא הפבור, והם שלוחים ממנים בשליחותו של הקדוש ברוך הוא. אם שאר המלאכים שהיו מפסא הפבור כן, נשמות הצדיקים שהיו משם וקימו את התורה, על אחת כמה וכמה שעושה אותם הקדוש ברוך הוא

לראות, ולא אמר ראיתי. פלומר לגינה שהוא חוצה, קרבתו וירדתי לראות, ולא אמר שראה אפילו הגינה שהיא חוצה.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, פמה נצטער ההוא גברא, דכתיב ביה, (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, למחזי חד שמשא דמשמשא קמיה, ולא איתיהיבת ליה רשותא, דכתיב (שמות לג יח) הראני נא את כבודך. אמר רבן יוחנן בן זכאי, הוא דכתיב ביה (תהלים ט ט) כבוד אל. והוא מטטרו"ן שר הפנים.

והאיך שאיל משה למחמי דא. אלא משה סבר, כיון דחמא גופיה ארבעין יומין וארבעין לילין, דלא אכיל ושתה, והוי גזון מאספקלריא דלעילא, סבר דכדאי הוא למישאל דא.

ומה אתיב ליה, לא תוכל לראות את פני, הוא מאריה דאפייא, ולא יהיב ליה רשותא, עד דנפיק נשמתיה. לקיים מה שנאמר (שמות לג ט) כי לא יראני האדם וחי. וכל נשמתא דצדיקא, אתיהיב ליה רשותא למנדע, ולא דבקא מה דלא יכיל בעלמא דין.

תנו רבנן, כל יומא ויומא, קודשא בריך הוא עביד מלאכין קדישין, ואילין אינון נשמתהון דצדיקא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. עשה לא נאמר, אלא עושה, משמע שהוא עושה בכל יום.

אמר רבי אבהו, לא תקשי לך האי, דהא אית מלאכים שנבראו מפסא הפבור, והם שלוחים ממונים בשליחותו של הקדוש ברוך הוא. אי שאר מלאכיא דהוו מפסא הפבור כן, נשמתהון דצדיקא דהוו מתמן, וקיימי אורייתא, על אחת כמה וכמה דעביד להון

מלאכים עליונים קדושים. אמר רבי פנחס, כלל הקדוש ברוך הוא באדם ארבעה דברים: א"ש רוח מי"ם עפ"ר. אמר רבי יהודה, והרי מהפכים הם בתורה? אמר לו רבי פנחס, ובתורה הם ישנם? אמר לו, כן, ואלו הם: רוח א"ש עפ"ר מי"ם. שנים הם שנגזרו מהשמים שלמעלה, ושנים הם שנגזרו מלמטה. מנין לנו? שכתוב עשה מלאכיו רוחות - הנה רוח. משרתיו אש להט - הנה אש. יסד ארץ על מכוניה - כמשמעו. תהום כלבוש פסיתו על הרים יעמדו מים - הנה מים. כלם מתחברים זה עם זה, רוח אש עפר מים. אמר רבי פנחס, אף על גב שמתהפכים, איננו עוסקים בזה, וטוב מה שאמר רבי יהודה.

ואמר רבי יהודה, את כלם כלל הקדוש ברוך הוא באדם. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני בראתי אותך עליון והמלכתיה על כל בריותי, נתתי בך כח מן המלאכים, וכח מן המשרתים, שהם מלמעלה, וכח התהום, וכח הארץ, ונתתי בך שכל טהור הגזור מכסאי, ואתה חוטא לפני? אמר רבי יצחק, רצה הקדוש ברוך הוא לעשות את האדם עליון על כל בריותיו, להיות יחיד בעולם הזה, כמו שהוא יחיד למעלה. כיון שחטא, אמר הקדוש ברוך הוא (בראשית ב) הן האדם הנה כאחד ממנו, הנה בדעתו לעשותו כאחד. עכשו, ועתה פן ישלח ידו.

אמר רבי יהודה, רקיע אחד עשה הקדוש ברוך הוא, וממנו נתהוו השמים, שנאמר (בראשית א) ויקרא אלהים לרקיע שמים. אמר רבי יהודה, ולא זו בלבד, אלא כל

קודשא בריך הוא מלאכין עלאין קדישין. אמר רבי פנחס, כלל הקדוש ברוך הוא באדם ארבעה דברים, א"ש רוח מי"ם עפ"ר. אמר רבי יהודה, והא מהופכין אינון באורייתא. אמר ליה רבי פנחס, ובאורייתא איכא אינון, אמר ליה הן. ואלו הן רוח א"ש עפ"ר מי"ם.

הרין אינון דאתגזרו משמשיא מלעילא, ותרין אינון דאתגזרו מלרע. מנא לן, דכתיב (שם) עושה מלאכיו רוחות, הא רוח. משרתיו אש לזהט, הא אש. יסד ארץ על מכוניה, כמשמעו. תהום כלבוש פסיתו על הרים יעמדו מים, הא מים. בלהו מתחברין דא עם דא, רוח אש עפר מים. אמר רבי פנחס, אף על גב דמתהפכי, לית לן ביה, ושפיר קאמר רבי יהודה.

ואמר רבי יהודה, בלהו כללם הקדוש ברוך הוא באדם. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, אני בראתי אותך עליון, והמלכתיה על כל בריותי, נתתי בך כח מן המלאכים, וכח מן המשרתים, שהם למעלה, וכח התהום, וכח הארץ, ונתתי בך שכל טהור הגזור מכסאי, ואת חטי קדמי.

אמר רבי יצחק, רצה הקדוש ברוך הוא לעשות לאדם עליון על כל בריותיו, למהוי יחיד בהאי עלמא, כמה דאיהו יחידאי לעילא. כיון שחטא, אמר הקדוש ברוך הוא, הן האדם הנה כאחד ממנו, הנה בדעתי לעשותו כאחד, עכשו, ועתה פן ישלח ידו. אמר רבי יהודה, רקיע אחד עשה הקדוש ברוך הוא, וממנו נתהוו השמים. שנאמר ויקרא אלהים לרקיע שמים. אמר רבי יהודה, ולא זו בלבד, אלא כל מה שעשה